QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT

DR RACHEL MONTEBELLO B.A. LL.D.

Rikors Numru: 135/2017 RM

Fl-Atti tal-Ittra Ufficjali bin-Numru 1242/2017 fl-ismijiet:

Ufficjal Mediku Ewlieni tal-Gvern u s-Segretarju Parlamentari tas-Sahha

vs

Angelo Briffa

Illum, 11 ta' Lulju 2019

Il-Qorti,

Rat ir-rikors prezentat minn Angelo Briffa ai termini tal-artikolu 466(2) tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta fis-16 ta' Mejju, 2017 fejn ippremetta:-

1. Illi l-esponenti gie notifikat b'ittra ufficjali surreferita li permezz taghha l-Ufficjali Mediku Ewlieni tal-Gvern u s-Segretarju Parlamentari tas-sahha

interpellaw lill-esponent sabiex ihallas is-somma ta' tliet elef erba' mija u sebgha u disghin Ewro u tnejn u tletin centezmu (€3,497.32), rapprezentanti allegati hlasijiet zejda ta' sahra mid-Dipartiment tas-Sahha;

2. Illi t-talba kontenuta fl-ittra ufficjali hija infondata fil-fatt u fid-dritt u ghandha tigi michuda;

3. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-ebda ammont ma huwa dovut;

4. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, jinkombi fuq l-Ufficjali Mediku Ewelieni tal-Gvern u s-Segretarju Parlamentari tas-Sahha li jgibu prova dwar l-ammont reklamat, liema ammont huwa kkontestat;

Ghaldaqstant ghar-ragunijiet premessi, u ghar-ragunijiet li ser jirrizultaw waqt it-trattazzjoni tal-kawza, ir-rikorrent a tenur tal-artikolu 466(2) tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta talab illi t-talba tigi michuda u dikjarata bhala wahda infondata u dan previa kull provvediment jew dikjarazzjoni ohra li lilha jkun jidhrilha xieraq u opportun.
Bl-ispejjez kontra l-intimati.

Rat ir-risposta tal-Ufficjali Ewlieni tal-Gvern et datata 2 ta' Gunju 2017 fejn gie eccepit:-

1. Illi l-ammont indikat fl-ittra ufficjali ai termini ta' Artikolu 466 tal-Kap 12 huwa dovut mill-intimat stante li dana kien hlas illi sar bi zball u l-istess konsapevoli ta' dan, stante illi l-istess pagament sar bi ksur ta' kuntratt iffirmat mill-intimat;

2. Illi minghajr pregudizzju ghal premess dana l-overpayment huwa car u jista' jigi ppruvat u kien l-intimat li appropria ruhhu mill-ammont meta kien ben konsapevoli li ma kienx dovut lilu;

Rat illi dan ir-Rikors gie assenjat lil din il-Qorti kif preseduta permezz ta' digriet ta' assenjazzjoni moghti mis-S.T.O. il-Prim'Imhallef b'effett mis-16 ta' Lulju 2018;

Rat it-traskrizzjonijiet tax-xhieda mismugha quddiem il-Qorti diversament preseduta;

Semghet ix-xhieda u rat il-provi u dokumenti kollha esebiti;

Rat l-atti kollha;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ipprezentata mir-rikorrent fit-28 ta' Marzu 2019;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ipprezentata mill-intimati fis-16 ta' April 2019;

Semghet it-trattazzjoni finali tad-difensuri tal-partijiet fl-udjenza tas-7 ta' Mejju 2019;

Rat illi r-Rikors gie mholli ghal-lum sabiex jinghata l-provvediment finali;

Ikkunsidrat;

Il-pretensjoni tal-Ufficcjal Ewlieni tal-Gvern fl-ittra ufficjali tat-28 ta' April 2017[1] ipprezentata ai termini tal-Artikolu 466 tal-Kapitolu 12, hija ghar-rifuzjoni minghand ir-rikorrent ta' somma flus rapprezentanti hlas zejjed ta' sahra, liema somma qed jigi pretiz li thallset lir-rikorrent indebitament.

[1] Kopja tal-ittra ufficjali annessa mar-rikors promotur, a fol. 3.

Permezz tar-rikors promotur odjern, ipprezentat mir-rikorrent fis-16 ta' Mejju 2017 a tenur tal-Artiklu 466(2) tal-Kap. 12, ir-rikorrent talab lill-Qorti tiddikjara t-talba ghall-hlas maghmula fl-ittra ufficjali bhala wahda infondata stante illi ebda ammont ma huwa dovut mir-rikorrent in linea ta' rifuzjoni ta' hlasijiet zejda. Ir-rikorrent jikkontesta wkoll l-ammont reklamat fl-ittra ufficjali msemmija u sostna illi l-intimati jridu jgibu prova tal-ammont li qed jghidu li huwa dovut lilhom.

Ikkunsidrat;

Il-Qorti tibda billi tosserva illi l-procedura kontemplata mill-Artikolu 466 tal-Kap. 12 giet introdotta u hija intiza sabiex tiffacilita l-process ta' gbir ta' krediti dovuti lid-dipartimenti tal-Gvern u lill-entitajiet maghquda li jkunu mwaqqfa mil-ligi bil-ghan evidenti illi jitnaqqsu l-ispejjez u d-dewmien marbutin ma' proceduri gudizzjarji ordinarji. Din il-procedura tesigi li d-debitur jigi notifikat, permezz ta' att gudizzjarju, b'dikjarazzjoni guramentata tal-kap tad-Dipartiment kreditur, liema att gudizzjarju, jekk ma jigix kontestat skont kif tipprovdi l-ligi, ikollu l-istess effett bhal sentenza finali tal-qorti kompetenti.

Izda, biex id-dipartiment jew korp ikkoncernat ikun jista' jipprevalixxi ruhu minn din il-procedura, jehtieg li jigu osservati numru ta' rekwiziti elenkati fid-dispozizzjonijiet tal-Artikolu 466(1) li jipprovdi hekk:-

466. *(1) Meta kap ta' dipartiment tal-gvern jew il-persuna vestita bir-rappreżentanza legali ta' korp magħqud stabbilit bil-liġi jew b'rappreżentanza legali ta' xi kumpannija jew korp ieħor li jkun hekk awtorizzat, bi jew taħt kull liġi, sabiex jiġbor kull ammont dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi, ikun irid jaġixxi sabiex* ***jinġabar lura dejn dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil xi uffiċċju amministrattiv tiegħu jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi, dwar kull servizz, provvista, penali, kera, ċens, piżijiet oħra fuq beni, kumpens għall-okkupazzjoni u jew għal dritt ta' xi liċenza jew dritt jew taxxa oħra dovuti****, huwa jista' jagħmel dikjarazzjoni tiegħu maħlufa quddiem ir-reġistratur, imħallef jew maġistrat li fiha huwa għandu*

jiddikjara xi tkun ix-xorta tad-debitu u l-isem tad-debitur u jikkonferma li dak id-debitu jkun dovut. [emfasi tal-Qorti]

Ghandu jinghad illi l-procedura kontemplata fl-imsemmi Artikolu 466 tal-Kap. 12, billi huwa mezz eccezzjonali ghall-gbir ta' krediti u tapplika biss ghall-kapijiet ta' Dipartimenti tal-Gvern u entitajiet ohrajn specifikati fl-imsemmi disposizzjoni tal-ligi, hija wahda specjali u bhala tali ghandha tinghata tifsira stretta u tigi segwita *ad letteram* fl-applikazzjoni taghha. *Multo magis* meta wiehed jikkunsidra illi bl-applikazzjoni tal-Artikolu 466 ikun qed jitqassar sostanzjalment il-mezz li jwassal ghall-otteniment ta' titolu ezekuttiv u dan bit-tnehhija tal-htiega li tigi segwita l-procedura kontenzjuza ordinarja ghall-gbir tal-krediti. Ghalhekk, biex jigi assigurat illi ma jigux mittiefsa d-drittijiet tad-debitur li jikkontesta effettivament il-pretensjoni tal-kap tad-Dipartiment relattiv, jenhtieg kawtela kbira fl-uzu ta' din il-procedura.

Wara kollox, kif inhuwa pacifiku fl-ordinament guridiku taghna, il-ligi ta' procedura hi ta' ordni pubbliku u bhala tali ir-regoli procedurali jehtiegu li jigu osservati rigorozament u *ad unguem*.

Il-korollarju ta' dawn il-konsiderazzjonijiet huwa, inevitabbilment, illi l-Qorti hija prekluza milli taghti effett lil procediment specjali f'cirkostanzi fejn ir-rekwiziti stipolati espressament mil-ligi evidentement m'humiex sodisfatti. B'applikazzjoni ghall-kaz odjern, dan ifisser sabiex id-Dipartiment ikkoncernat jista' jagixxi skont il-procedura specjali taht l-Artikolu 466 tal-Kap. 12, ghandhom jigu sodisfatti minghajr eccezzjoni, il-kriterji kollha elenkati fid-disposizzjoni fuq citata, u konsegwentement ix-xorta tad-debitu li jkun qed jigi pretiz mill-kap tad-Dipartiment in kwistjoni, trid taqa' strettament f'wahda mill-kategoriji ta' dejn imfissra fis-subinciz (1) tal-Artikolu 466. Il-Qorti hija tal-fehma illi din il-procedura ma tistax, ghalhekk, issib applikazzjoni ghal kwalunkwe xorta ta' dejn pretiz mill-Gvern izda biss ghal dawk id-debiti elenkati kategorikament fis-subinciz (1) tal-Artikolu 466, cioe` dejn dwar kull servizz,

provvista, penali, kera, ċens, piżijiet oħra fuq beni, kumpens għall-okkupazzjoni u jew għal dritt ta' xi liċenza jew dritt jew taxxa oħra dovuti lill-Gvern. Kwindi l-htiega li l-kap tad-Dipartiment jfisser fid-dikjarazzjoni guramentata, ix-xorta tad-dejn pretiz mid-Dipartiment tieghu.

Hawnhekk tinsorgi inevitabbilment id-domanda: kif jista' hlas zejjed ta' sahra lil impjegat tal-Gvern, jinkwadra bhala dejn dovut lill-Gvern meta huwa evidenti illi f'dan il-kaz il-Gvern ma ta ebda servizz jew provvista lill-allegat debitur u lanqas ma tista' l-pretensjoni in kwistjoni titqies bhala penali, kumpens, dritt jew taxxa dovuta lill-Gvern. F'dan il-kaz l-intimati agixxew ghal rifuzjoni ta' **ammont allegatament imhallas zejjed**, u kwindi l-azzjoni taghhom mhijiex ghall-gbir ta' dejn fis-sens imfisser mill-Artikolu in dizamina, izda hija wahda ta' *indebiti solutio* kif ravvizata fl-Artikoli 1021 u 1022 tal-Kodici Civili.

L-azzjoni *indebiti solutio* hija mahsuba biex kull min jircievi sew xjentement jew bi zball, haga li hu ma kellux jiehu la taht obbligazzjoni civili u lanqas naturali, ghandu jroddha lil dak li minn ghandu jkun irceviha bla jedd. Inoltre kull min billi jahseb, bi zball, li hu debitur ihallas dejn, ghandu jedd jitlob il-hlas lura minghand il-kreditur. L-oggett ta' din l-azzjoni hija r-restituzzjoni tal-hlas indebitu, cioe` ta' dak li gie mhallas meta fil-verita`, ma kellux jinghata.

Kif gie ritenut in materja[2], il-ligi taghti din l-azzjoni ghar-radd tal-hlas mhux misthoqq:-

"... mhux biss meta kull ma thallas ma kienx misthoqq izda wkoll ghalkemm, meta hemm xi hlas ikun misthoqq, ikun thallas zejjed illi kien misthoqq u jekk jigri hekk min hallas jista' jfittex ghar-radd ta' zejjed imhallas".

Intqal ukoll in propositu illi:-

[2] **Anton Azzopardi noe et vs Lawrence Ciantar et noe**, deciza mill-Qorti tal-Appell fil-5 ta' April 1998.

"*id-dritt ghar-ripetizzjoni ta' dak li huwa hallas bhala indebitu hu fondat fuq il-principju kbir ta' ekwita' li ma tippermettix li wiehed jirrikixxi ruhu b'dannu ta' ghajru*".[3]

Ikkunsidrat;

Il-Qorti tifhem illi l-fattispecje tal-pretensjoni kif impostata mill-intimati fl-att gudizzjarju notifikat lir-rikorrent ("hlasijiet zejda ta' sahra mid-Diartiment tas-Sahha")[4], jikkonfiguraw perfettament fil-parametri tal-azzjoni *indebiti solutio*, u dan huwa rikonoxxut anke mill-istess intimati fir-Risposta taghhom ghar-rikors promotur, fejn fissru t-talba taghhom ghar-rifuzjoni tas-somma mitluba, bhala "hlas illi kien sar bi zball" lir-rikorrent.

Kif inghad, il-procedura eccezzjonali taht l-Artikolu 466 tehtieg applikazzjoni stretta u ma tistax tintuza biex jingabru djun ohrajn li ma jaqghux fil-parametri katergorici tal-Artikolu 466(1), u peress illi f'dan il-kaz huwa evidenti li l-pretensjoni ma tinkwadrax fit-termini tal-istess Artikolu, il-Qorti tqis illi l-intimati ma setghux fic-cirkostanzi, jipprevalixxu ruhhom mill-imsemmija procedura specjali biex jigbru l-ammont li qed jippretendu li huma hallsu indebitament lir-rikorrent. Huma kellhom minflok, jipprocedi fil-kontenzjuz bil-proceddiment ordinarju sabiex il-qorti tiddetermina l-ezistenza o meno tal-jedd tal-*indebiti solutio* kif pretiz mill-intimati.

Ghaldaqstant, il-Qorti tqis li peress illi l-procedura li biha mxew l-intimati ma hijiex siewja ghaliex ma saritx in ottemperanza mar-rekwiziti sostantivi tal-istess Artikolu, ma tistax ghalhekk, fi kwalsiasi kaz, tipproduci l-effett mahsub mid-dispozizzjonijiet tal-Artikolu 466(2), cioe` l-effett ta' gudikat kwantu ghall-ammont dikjarat fid-dikjarazzjoni guramentata. Konsegwentement, maghmula u

[3] **Joseph Rossi vs Victor Cilia et** deciza nhar il-11 ta' Marzu 1970 mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili.

[4] Il-Qorti hawnhekk tosserva illi l-Artikolu 466(1) jesigi li x-xorta tad-dejn u l-isem tad-debitur jigu dikjarati fid-dikjarazzjoni guramentata u mhux fl-att gudizzjarju li jigi notifikat lid-debitur.

mfassla b'dan il-mod, id-dikjarazzjoni guramentata u t-talba relattiva notifikati lir-rikorrenti bl-att gudizzjarju tat-28 ta' April 2017, ma jiswewx ghall-finijiet tal-Artikolu 466.

Il-Qorti hija tal-fehma li tista' tieqaf hawn ghaliex ma tistax, fic-cirkostanzi, tinvesti l-fondatezza o meno tat-talba fil-mertu. Dan jista' jsir biss mill-qorti kompetenti f'procediment ordinarju.

Decide

Ghal dawn il-motivi il-Qorti taqta' u tiddeciedi illi d-dikjarazzjoni guramentata notifikata lir-rikorrent bl-att gudizzjarju tat-28 ta' April 2017, ipprezentati a tenur tal-Artikolu 466 tal-Kapitolu 12, hija bla effett u konsegwentement hija wkoll infondata t-talba hekk dedotta, u f'dan is-sens biss tilqa' t-talba tar-rikorrent fir-Rikors promotur, b'kull rizerva *si et quatenus* ta' kull dritt ta' azzjoni ohra spettanti lill-intimati kontra r-rikorrent ghar-rifuzjoni tal-ammont pretiz.

L-ispejjez ta' dan l-episodju jibqghu bla taxxa bejn il-partijiet.

Dr Rachel Montebello B.A. LL.D.
Magistrat

Graziella Attard
Deputat Registratur